SZLOBODNA REICS
FREE WORD
SZLOVENSZKE NOVINE

VOL. XIII LETNITECSÁJ — BETHLEHEM, PA.—PITTSBURCH, PA. FEBRUÁR 1, 1929. — No. 1

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 25, 1919, AT THE POST OFFICE AT BETHLEHEM, PA., UNDER THE ACT MARCH 3, 1879

Postüvani Bratovje í Szesztre!

—o—

Z-globokov poníznosztjov vam trűplemo na dveraj z nasimi Szlovenszkimi Novinami ino na vaso dobropoznáno szlovenszko národnoszt sze zezávajoucsi vasz prevecs lepou proszimo, pűsztite nasz notri vu vas ztan i dájte nam prebiváliscse pri vasoj familiji.

Známo, ka ví i kotrige familije vase, dobro poznate obráz novin nasi i csi szte je vu preminoucsem vrejmeni tűdi meli i csteli, te sze z isztínszkim vűpanyem mámo troustati, ka nasz zdaj tűdi neodsztávite i neódvrzsete, nego z bratonszkim szrcom nam prebiváliscse dáte priszebi. Vejm vam mí doszta vecs scsémo datí i tűdi mámo vűpanye obecsszti-ka vam vecs ponüdímo, kak vi dnesz dén escse od nász míszlite. Vszakoj kotrigi familije vase—tak sztarejsemi, kak mlájsemi—vszáki keden dámo tákse estenyé, stero nej szamo ka te z-lűbegla idti, vu te "vesznoj-nouti" mi escse nej vidili.

ODIJCSENO LARDE SPILANYE.
(Basketball)

—o—

Evang. szlovenszke cérkvi mladénci szo v szrejdo vecsér edno odijcseno gvinanye napravili v Junior High souli z szvojim Basketball labdo spilanyem gda szo sze zednim prevecs dobroga iména clubom merili vkűpe vu znanoszti i prijlicsnoszti. Etoga cluba imé je: Allentown J. C. C.

Vszi spilarje, ki szo po iméni: Balek István, Luthár Sándor, Ciffer Ferenc, Polgár László, Vebán János, Hassai Lajos, Pintér Lajos, Balek József, Kocen László i Bankó Kálman ete nájszlejdnyi je vu etoj spili nej bio navzoucsi szo tak navdüseno i prijlicsno spilali, ka sze je navzoucsi bodoucsi poreden sereg szlovenszkoga lüdsztva vu dűjsi i vu tejli radűvao etoj spili. Zamerkanya vrejdno je, ka szo eti Allentown varaski spilarje nejdávno vu szvojem várasi nase spilare vu ednoj piknyi dolidoubili (31-30). Zdaj szo pa nasz mladénci napravili 46, ovi pa szamo 9. Zcsiszta sze spájszno vidi, kak je tiszta zgűba mogla naprej prijdti. "Nika je nej

Vodgetrajo: Herbert Hoover
William G. Hoover, manager

PLEMENITI MISKA

—o—

Vszi szlovenye szo zse esüli od té prelejpe szlovenszke spile, stero szo Kardos Sándor, reditel Amerikanszki Szlovencov Glásza z velikim trűdom i z hvále vrejdnov pasclívosztjov predelali na szlovenszki jezik. Tá spila je pred koledními szvétki zse ednouk doli bila zospilana vu Szlovenszkom Halli na vszej navzoucsi bodoucsi lüsno dovoljejnye.

Ali szlovenszko lüdsztvo sze je gorízbűdilo, na pamet je vzelou, ka je tou nej edna prousztna spila, nego eden dár i gizdoszt szlovenszkomi národi. Za etoga volo, de na poprejkno zselejnye príseszino nedelo, februára 3-ga znouva dolispilana tá spila, naj vszi szlovenye znouva májo príliko vídíti naso primadonno: Kercsmár Ilusko, na stero szmo vszi gizdávi, ár známo, ka je ona nej szamo Kercsmárova nego vszej szlovenov, ár szmo táksega talentuma, táksega naprejdávanya med szlovenszkimi deklina-

JÁZBECOV DÉN

—o—

(Ground hog day)

Nasi ocsevje, escse vu nasoj mladoszti szo nam tou pripovedávali, ka na Pavlovo, jan 25-ga medved vópride z vóline, z szvojega zimszkoga szpanyá meszta (ár medved cejlo zímou preszpí) i okouli poglédne vu naturi. Csi je vederno i miácsno vrejmen, te szo naednouk nazaj vrné i dűzse szpí, ár de zíma escse duga. Csi je pa na té dén mrzlo, oblácsno, szcajzsno vrejmen i drevje je z-szrenom navlecseno, te je veszéli na nadaljno szpanyé niti nemísli, ár zíma zse nede mejla dugoga szt dilsa.

Eti vu Ameriki tou csészt jázbec szpunyáva z tém rázlocskom, ka nej na Pavlovo, nego na Szvecsnico, febr. 2-ga pride vö z lűknye szvoje i es isz iszvojo tejnya na té dén zaglédne, tüdi naszáide vu szvojo szpálnico ino

Szlovenszke Novine

Kak je odzgoraj pervidno, ete nase novine tou ímé tüdi noszijo na cseli szvojem zapiszano i nemremo zamüditi, zdaj na ednok notrizglásziti szlovenszkomi lüdsztvi i vszejm prijatelom národa szlovenszkoga, ka nasi novin právo ímé de eto szpodánye: SZLOVENSZKE NOVINE.

Jedíne z etim nasim právim iménom szmo escse dnesz nej mogli—pa znábidti escse eden, ali dvá mejszeca nemo mogli vődati novin nasí, ár postínszkoga falejsega razsürjávanya na eto imé escse nemamo pri rokaj; brez toga bi pa nasz po posti posíjlanye jáko obcsütno tezsíjlo.

Za toga volo pa tázaglédanye i odpüscsejnye proszimo od szlovenszkoga lüdsztva, csi nase novine zdaj edno krátko vrejmen dvouje imé noszijo.

Na premenenyé iména nasz je tou nadicnolo, ka pod Szlobodna

POSTENI Í. POSTÜVANYA VREJDEN SZODNI PRISZEZSNÍK

—o—

(esküt)

—o—

Vu Honesdale Pa. sze je zgoudilo, ka je birovija ednoga vuzsig álca pred szodni sztolec posztávila, naj ga za nyegovoga hűdodelsztva volo oszoudi.

Gda szo szodni priszezsnícke ((dvanájszet táksi lűdi, ki bi mogli vópovedati, jeli je on krív vu tom deli, ali nej) vkűpeprísli pred birouvom, je eden zsenszkoga szpoula priszezsník gorisztano ino naprej dá birouvi, ka szo nyej $100 obecsali, csi de tak voutala, ka je imenűvani vuzsigálec nej krív vu tom deli, z sterim szo ga potvárjali. Na dale szo nyej escse obecsali, ka csi birovija toga hűdodelnika gorímentüje vu szoudi, te escse $500 dobi.

Birovija je dvá csloveka doli dála prijéti, steriva szta kriva bilá vu tom deli, ka szta toga zsenszkoga szpoula priszézsnika podmítiti stela.

Kak vu tom deli vídimo nájdejo sze escse záto dobre dűsnevejszti lűdjé tüdi.

K-Szlovenszkim

Etoga Countyja Demokrátski párt z ednim dobro vküper posztávlenim imenov rédom ide notri vu odebéranszko h- jüvanye. Táksi moski szi didátje, ki zagvüs- odprávijo na cs- VR XI. LEJTNI TECSAJ.

AMERIKANSZKI Szlovencov Glász

AMERICAN WINDISH VOICE

ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER JANUARY 13, 1922, AT THE POST OFFICE AT BETHLEHEM, PA. UNDER THE ACT OF MARCH 3, 1879."

BETHLEHEM, PA. — PITTSBURGH, PA. — BRIDGEPORT, CONN., OKTOBER 23, 1931

No. 43.

Nájvékse i nájbole razsürjene vendszke novine vu Zdrüzseni Drzsélaj, steri vszáki réd vu Ameriki zsivoucsi vendov szlisnoszti szlüzsi.

Szhája vszáki pétek

Rev. A. Murn na pôti v-sztári kráj

Za volo betega szo zse otpove dali fari i odísli domou zdrávje iszkat.

Zse pred káksi dvá mejszeca sze razneszao med szlovenami v-Bethlehemi glász, ka sze dugolejtni bethlehemszki plevános otpovejo szvoje fare v Chicagi za volo betega te sze míszlijo povrnouti v sztári kráj. Vnougomi je pri toj príliki tüdi prislo na pamet mogoucse sze pa pri nász prvle sztávijo, kak pa odídejo prejk té velke "mlake". I nej szmo sze moutili. Gda szo sze nas plevános domou povrnoli iz Chicage, szo nam povedali, ka 5. Oktobra prídejo v Bethlehem Rev. Anzelm Murn i ka tü osztánejó cejli keden. Da vam je bilou viditi té veszéle obráze, steri szo sze szprehájali po bethlehemszki streetaj. Razmo szam, zakaj szo tak veszéli grátali szloveni v-Bethlehemi. Prídejo med nász tiszti steri szo szlovenami vküper nájvecs trpeli. Prídejo tiszti, steri szo sze nej zbojali velkoga dela, gda szo zacsinyali szlovenszko faro szv. Jozsefa. Sto pa te nej bio veszéli, gda prihájajo med nász prvi szlovenszki plevános v Bethlehemi?

V tork v-gojdno, steri szmo nej sli delat, szmo pa sli v-cérkev k szvátoj mesi, ka mo prvle vidli Fáthra Murna. Pod szvétov mesov szo deca trno lepon napravila. Tüdi gomi sze ocsí zaroszile. Miszlszi je vnogi i Vász nas dühovni ocsa zsené mrzeo veter betega od nász, no izdak mámo vüpanje, ka Vász nazáj k-nam tüdi prizsené nej vöter betega, liki ka sze nam zdravi povrnéte med nász.

Kulminacija vszega je pa bilou te, gda szo na oder prisli szamí Rev. A. Murn, ka szo sze steli zahváliti vszém za nyuvo lübézen i postüvanje. Dugo szo nej mogli zacsnoti gucsati, ár szmo nyim vszi pokali. A i oni szami kelko szmo mogli viditi, szo bilí malo genjeni, ár je vsze tou bilou priprávleno brezi, ka bi oni kaj znali.

Cejla tá mála veszelica je bíla namenjena Vam Precsasztiti goszpoud Rev. Anzelm Murn. Sztém szmo steli pokázati, ka známo bidti zahválni szvojim dühovnikom za nyihove trüde. Szrce nase nam je nej dopüsztilo, ka szvojo lübézen, stero noszimo globoko notri vnyem za Vász, Vam tüdi nebi zvüna vö pokázali Nej szmo mogli na velko tou napraviti záto, ka je csasz bio krátki, a i bozsni csaszi nász bíjejo. Tou pa naj osztáne vszpomíni Vam, kak szmo szi mí globoko v szrce zaszádili. Lübézen nasa do Vász i

Szlovenszki Pörgarov Politicsen Gyülejs

Szlovenszkoga Politicsnoga Kluba kotrig gyülejs bode vpondejlek, oktobra 26 vu Szlovenszkom Halli Na té gyülejs naj vszáka kotriga príde toga kluba, ali tüdi naj prídejo pörgarje, steri szo escse nej kotrige politicsnoga kluba. Na tom gyülejsi vecsféle znamenitoga dela príde na dnévni réd.

Za nase pörgarszke duzsnoszti i politicsne dosztojnoszti volo naj vszáki pörgar tou gordánye na szrcé vzeme i príde v-pondejlek vecsér vu Szlovenszki Hall na gyülejs.

VÁRAS ZSE TÜDI MORE DELAVCE ODPÜSZTITI

Preminoucsi pondelek szo váraski csesztnicke na szvojem rédnom kédnisnom gyülejsi tüdi pred táksov problemov sztáli, kak szkoron vszáki amerikanszki fabrikant. Odpüsztiti morejo vecs delavcov, ár nega pejnez zanyé.

Mayor Pfeiffle je bár tou dao naprej, ka vu vszákom departmenti morejo zacsnoti sparavnoszt, ali tou je ovacsi nej mogoucse doprineszti, ka ali pláceo morejo vtrgnoti, ali pa vsze na kráje menye delavcov nücati, stero páli tou pomejni, ka doszta lüjdi delo zgübí, kí vu váraskoj szlüzsbi

Thomas A. Edison-a mrtelnoszt

Szvejta nájvéksi vözbrodec je Oktobra 18-ga vgojdno ob 3:24 vöri mirovno vöpremino. — Pokopáliscse je Oktobra 21-ga bílou. — Cejli szvejt globoko zsalüje Edison-a.

Szvejta vszáki vrejmenov nájvéksi vözbrodec, znánec i esloveesansztva dobrocsinitel, Thomas Alva Edison je zse mrtev. Szvejta velki mester szi je preminoucso nedelo za zorja ob 3 vöri i 24 minutaj obszlejdnyim zdejhno ino naz-já dao szvojo düso vszamogoucsemi Sztvoriteli.

Do pokopáliscsa dnéva, do szrejde je jezero i jezero lüjdi poiszkalo gori velkoga mrtveca na nyegovi lészaj, naj z-ednim poglédom szlohoud vzemejo od nyega. Pokopáliscse je v-szrejdo popoudnévi bilou z-jáko velkim táljemányom.

THOMAS ALVA EDISON

Tá zsaloszen glász je nej

Prezident Hoover je nej mogao tála vzéti na szprévodi, ali nazoucsi je bíla Mrs. Hoover, na-

Hoover zse proba nazáj szpraviti 'dobre csasze'

Hoover prezident je v-preminoucsi kédnaj pá malo obveszelio ete hüdi szvejt. Nyegova nájnovejsa predpravka — csi gli malo keszno — je zvönréda velko zadovolnoszt doszégnola po cejlom szvejti. Vej je 500 million dollárov pomoucsi nej trno doszta vu etom sztrasno velkom országi, ali dönok sze záto nikaj malo zájde, csi drügo gli nej, koncsimár tou kázse, ka na szkrbi májo zse vu Bejloj Hizsi tüdi Amerike vérsztveni sztális i previdli szo eto velko depreszijo.

Csi bi goszpon prezident malo prvle prirukivao vö z-touv predpravkov, te bi sze lehko od vnougi grozni nevoul vöognoli escse vu právom csaszi. Vnozsino bankov kcoj zapéranye je cejloga szvejta pejnezni market sztrouszo. Lüdsztvo nema vecs velkoga vüpanya vu bankaj, csi rávno szo nej vszigdár banki krívi za szvojo buknyenoszt. I dnesz vüpanye vecs znamenüje, kak pa aktivna pomouc. Ino csi sze Hooveri poszrecsi z-touv predpravkov zgenyeno vüpavnoszti znouva na meszto szpraviti, te szi velko postenyé szprávi i vesaszi velkoga eslovyeka naprávijo zs-prega

SZLOVENSZKE WINDISH NEWS NOVINE

VOL. XIIII LETNITECSÁJ — BETHLEHEM, PA.—PITTSBURGH, PA. JUNIUS 21, 1929 — No. 21

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 25, 1919, AT THE POST OFFICE AT BETHLEHEM, PA., UNDER THE ACT MARCH 3, 1879.

Pokopana je Pintér Valeria.

V szrejdo szta sze pripelala nazaj vu Bethlehem z Sztároga Krája Mr. i Mrs. Frank Pintér dolipobitiva od velike zsaloszti, stera je nyidva doszégnola vu onom vrejmeni, gda szta vu szvojoj rojsztnoj domovini vu blájzsenom pávidejnyi stela tá trositi nisterno veszéli i blájzseni kédnov.

Lübléno csér nyidva, málo 9 lejt sztaro Valerio szo taki na drügi dén, v csetertek pokopali. Velika vnozsina jo je szprevájala na szlejdnyoj pouti vu Holy Saviour brütiv.

Neszrecsen brat nyéni, Francis je pár dní po szmrti szesztré nyegove, kí je od nyegovi rouk doblenoga sztrlája mrla—prevecs pobiti i zsaloszten bio, natelko, ka szo sze od kákse neszrecse bojali. Ali szledi szi je te zse pocsíno vu tom sztrasnom pripetjej.

Boug dáj blájzseni pocsínek máloj deklícski.

Mati i trouje decé bujti z hamrom.

V pondejlek gojdno okouli strte vöre je vu Detroiti niksi neszmilenoga szrčá cslovek z ednim velikim hamrom bujo edno zsenszko i trouje decé nyéne.

Okouli poldnéva vrejmena szo najsli zsenszko nej dalecs od hrama nyénoga, steri je zvúna várasa pri ednom potouki sztojé-

Szedemdeszétedno leto sztara zsenszka, kak lüdomorec.

Vu Marconi, Ga. edna Mrs. Sarah Powers iména 71 leto sztara zsenszka, kak prvoga klásza lüdomorec príde pred szodnijo, ár je z Earl Manchester iména cslovekom doli dála bujti James Praks, 25 lejt sztaroga

Mladénec sze je na eroplán vkradno i vu Páris je odleto.

Amerikanszki mládi lüdjé jáko prevecs zselejo leteti vu zráki; zatoga volo, ár nacsi k eroplání tesko prídejo: csi je mogoucse, sze gori nanyega vkrádnejo, naj szamo májo príliko leteti. Nevarnoszt toga csinejnya, ka bi nyim prisla napamet.

Dobro poumlimo esese, ka gda je Grof Zeppelin zrácsni hajouv bio vu Ameriki, sze je eden mládi cslovek gori nanyega vkradno i vu Nemsko je odleto zsnyim.

Preminoucsi kéden je pa eden francúski eroplán leto z Amerike vu Páris. Na toga sze je tüdi eden Schreiber Arthur iména vogrszki sztarisov szin gori-vkradno i vu Párisi szi je szeo doli z tém velikim fticsom.

Francúske szo ga nej z jáko veszélim i prijaznívim szrcom príjali gori vu Párisi, vözvsi dekline, stere szo iszkale príliko naj nyemi eden-eden küs dájo.

Gda szo nyemi pravli, naj on tüdi küsne deklo, je odgouvoro: Nej jasz! Escse szem, nigdár nej küsüvo i nevejm!

JÁKO LEPOU OBISZKANI PIKNIK.

Szlovenszke evang. cérkvi mladézen je preminoucso nedelo drzsála szvoj veliki piknik vu Szv. Ivana gmajnszkom parki, steri sze je,—na kelko je dnesz dén tou csakati mogoucse—jáko lepou poszrecso.

Lejpi sereg szlovenov, tak mládi, kak sztarejsi je obiszkalo té piknik i ár je vrejmen za té poszel tüdi prevces prípravno bilou, szo sze vszi veszélo csütili.

Szamo vu tom szmo sze vkanili, ka szo za velike vrocsíne volo basket ball spilarje, z sterimi bi sze szlovenszki mladénci bőtivati mogli,—nejprisli. Eto spilo pa je vnozsína lüdi jáko tesko csákala.

Ob drügim je tüdi falílo decé veszélo szpejvanye. Toga zrok je pa vu tom, ka szo sztarisje nej poszlali vsze decé, ár nájhitrej na ov veliki piknik csákajo, steroga do solszka deca szamí drzsali.

SZÁMNANYE LŰDI

Vu príscesztnom leti do po cejlom szvejti vküpe píszali lüdí, naj sze sztálno vöpokázse, keliko

Amerikanszki Szlovencov Glász je nouve vérte doubo

Dober prijátel Szlovenszki Novin, AMERIKANSZKI SZLOVENCOV GLÁSZ je pod nouvi vértov oszkrbnoszt i voditelsztvo priso. Tou pripetjé nasz je nej necsákano doszégnolo, ár szmo zse prejk poredno kédnov znali, ka ga onivi dvej persouni scséta vzéti vu róuke szvoje, sterivi szta nyemi do etimao tüdi zsivlejnye i düso dalé, sterivi szta ga na ono sztubo pripelale, na steroj dnesz dén sztojí, gda sze med te nájbougse amerikanszke kédniske novine racsúna.

Etivi dvej persouni szta postüvaníva, nájbougsiva i vrejliva szlovena: Kardos Sándor, piszátel tej novin i Hassai Ferenc naberács toga kédnika. Pred vszejmi amerikanszkimi szlovenami poznániva etiva nasiva prijátela szta na večs lejt vu árendo vzelá Szlovencov Glásza stamparíjo i tak szta zdaj zse nej szamo sztvornika eti prijétni novin, nego z ednim szta lasztníka tüdi pousztala.

Ka eta prememba ka znamenüje na Amerikanszki Szlovencov Glász, tou, kí etiva dvá csloveka pozna, taki zarazmi tüdi. Csi szta nyidva té lübléne novine kak pogojeniva csloveka na teliko bilá mogoucsiva gorizdelati—bár szta vu szvojem deli vecskrát zvézane roké mela ino szta sze z zádevami szrécsala,—ka te bode zdaj, gda szta szamá szvojiva vérta i tou ta lehko csinila, ka nyidva szprobanoj povidnoszti nájbole dopádne.

Z szrcá pozdrávlamo nouviva vérta Amerikanszki Szlovencov Glásza i zselejmo odícseno naprejidejnye. Amerikanszke Szlovene pa proszimo, naj té novine do etimao zse znánoga podpéranya escse bole vu obrambo szvojo vzemejo.

Hasznovito naprejidejnye!!

Na szmrt je zavozseni gda je kak ozdárvle-

falat ledű sze odtrgne odnyega i kak, káksi neszmeren brejg plava tá po morja vodi, gde hajou-